

Κίνδυνος επαναλοίμωξης από τον SARS-CoV-2 και νοσηλείας λόγω COVID-19 σε άτομα με φυσική και υβριδική ανοσία – μια αναδρομική μελέτη πληθυσμού από τη Σουηδία

Τα δεδομένα εκτός κλινικών μελετών που να υποστηρίζουν την αξία του εμβολιασμού σε άτομα που έχουν προηγούμενη λοίμωξη COVID-19 είναι περιορισμένα. Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών **Θεοδώρα Ψαλτοπούλου, Γιάννης Ντάνας, Πάνος Μαλανδράκης και Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ) συνοψίζουν τα δεδομένα της πρόσφατης δημοσίευσης των Peter Nordstrom και συνεργατών στην έγκριτη επιστημονική επιθεώρηση *The Lancet Infectious Diseases* (DOI: [https://doi.org/10.1016/S1473-3099\(22\)00143-8](https://doi.org/10.1016/S1473-3099(22)00143-8)). Σκοπός της μελέτης ήταν η αξιολόγηση της μακροπρόθεσμης προστασίας μετά από προηγούμενη λοίμωξη (φυσική ανοσία) και κατά πόσο η φυσική ανοσία μαζί με τον εμβολιασμό έναντι COVID-19 (υβριδική ανοσία) σχετίζεται με επιπλέον προστασία. Πρόκειται για μια αναδρομική μελέτη κοορτής που βασίστηκε σε εθνικές βάσεις δεδομένων της Σουηδίας.

Μελετήθηκαν 3 κοορτές (ομάδες): η 1^η συμπεριέλαβε ανεμβολίαστα άτομα με φυσική ανοσία που αντιστοιχίστηκαν ως προς το φύλο και την ηλικία με ανεμβολίαστα άτομα χωρίς φυσική ανοσία, η 2^η και η 3^η συμπεριέλαβαν άτομα που είχαν λάβει μία ή δύο δόσεις εμβολίου έναντι SARS-CoV-2, αντίστοιχα, κατόπιν προηγούμενης λοίμωξης COVID-19 και αντιστοιχίστηκαν ως προς το φύλο και την ηλικία με άτομα με φυσική ανοσία. Τα πρωτεύοντα καταληκτικά σημεία της μελέτης ήταν η επιβεβαιωμένη λοίμωξη SARS-CoV-2 από τις 20 Μαρτίου 2020 έως τις 4 Οκτωβρίου 2021 και η νοσηλεία λόγω COVID-19 από τις 30 Μαρτίου 2020 έως τις 5 Σεπτεμβρίου 2021. Συνολικά, η 1^η κοόρτη συμπεριέλαβε 2.039.106 άτομα, η 2^η 962.318 άτομα και η 3^η 3.567.810 άτομα.

Κατά τη διάρκεια ενός μέσου διαστήματος παρακολούθησης 164 ημερών, 34.090 άτομα με φυσική ανοσία στην 1^η κοόρτη επαναμολύνθηκαν από SARS-CoV-2 συγκριτικά με 99.168 άτομα χωρίς προηγούμενη φυσική ανοσία έναντι του ιού. Μετά την πάροδο 3 μηνών από τη λοίμωξη, η παρουσία φυσικής ανοσίας σχετίστηκε με μειωμένο κίνδυνο επαναλοίμωξης κατά 95% και με μειωμένο κίνδυνο νοσηλείας λόγω COVID-19 κατά 87% για χρονικό διάστημα παρακολούθησης 20 μηνών.

Κατά τη διάρκεια ενός μέσου διαστήματος παρακολούθησης 52 ημερών στην 2^η κοόρτη, 639 άτομα με υβριδική ανοσία και μία δόση εμβολίου εμφάνισαν επαναλοίμωξη από SARS-CoV-2 συγκριτικά με 1662 άτομα με φυσική ανοσία. Ο αριθμός των νοσηλειών ήταν 8 και 113, αντίστοιχα. Η υβριδική ανοσία με μία δόση εμβολίου συσχετίστηκε με μείωση του κινδύνου της επαναλοίμωξης από SARS-CoV-2 κατά 58% συγκριτικά με τη φυσική ανοσία μέχρι τους 2 πρώτους μήνες μετά τη λοίμωξη, ενώ η προστασία φάνηκε να φθίνει 9 μήνες μετά.

Κατά τη διάρκεια ενός μέσου διαστήματος παρακολούθησης 66 ημερών στην 3^η κοόρτη, 438 άτομα με υβριδική ανοσία και δύο δόσεις εμβολίου εμφάνισαν επαναλοίμωξη από SARS-CoV-2 συγκριτικά με 808 άτομα με φυσική ανοσία. Ο αριθμός των νοσηλειών ήταν 6 και 40, αντίστοιχα. Η υβριδική ανοσία με δύο δόσεις εμβολίου συσχετίστηκε με μείωση του κινδύνου της επαναλοίμωξης από SARS-CoV-2 κατά 66% συγκριτικά με τη φυσική ανοσία, ενώ η προστασία δεν φάνηκε να φθίνει έως και 9 μήνες μετά.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των συγγραφέων, 767 άτομα πρέπει να εμβολιαστούν με δύο δόσεις προκειμένου να προληφθεί μια επαναλοίμωξη μεταξύ όσων έχουν φυσική ανοσία μετά από προηγούμενη λοίμωξη. Η υβριδική ανοσία τόσο με μία όσο και με δύο δόσεις εμβολίου σχετίστηκε με μικρότερο κίνδυνο νοσηλείας λόγω COVID-19 συγκριτικά με τη φυσική ανοσία.

Συμπερασματικά, ο κίνδυνος επαναλοίμωξης και νοσηλείας λόγω COVID-19 σε άτομα που έχουν επιβιώσει και αναρρώσει από προηγούμενη λοίμωξη από τον SARS-CoV-2 παραμένει χαμηλός για έως και 20 μήνες. Ο εμβολιασμός φαίνεται να μειώνει περαιτέρω το κίνδυνο τόσο της επαναλοίμωξης όσο και της νοσηλείας για τουλάχιστον 9 μήνες. Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης μελέτης υποστηρίζουν τη χρήση τόσο του πιστοποιητικού προηγούμενης λοίμωξης όσο και του πιστοποιητικού εμβολιασμού ως απόδειξη ανοσίας έναντι του SARS-CoV-2.